

OSTRAVAN.CZ

1. Renáta Spisarová před Ostravskými dny: Nabízíme příležitost, vše ostatní necháváme na publiku

21.08.2023 ostravan.cz - Aleš Honus

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** Antonína; Divadle; divadlo; Dvořáka; moravskoslezské; Národní

Další ročník festivalu Ostravské dny je za dveřmi. Předchází mu už od první půlky srpna Institut, tvůrčí setkání několika desítek studentů skladby s lektory, ke kterým už dnes přibude řada hudebníků a souborů v novém kampusu Fakulty umění Ostravské univerzity. Dá se říct, že přestěhování z Janáčkovy konzervatoře na univerzitní půdu je nejvýraznější změnou od předcházejících ročníků?

Ano, určitě jde o největší změnu v rámci zmiňovaného Institutu. Přestěhování má velkou logiku, vždyť do našeho festivalového orchestru ONO angažujeme řadu studentů spojených právě s Fakultou umění Ostravské univerzity. Také rezidenti, kteří na institut přijíždějí, jsou studenty zahraničních akademií v magisterském nebo doktorandském oboru. Takže nová lokace nám všem určitě dává smysl. Už když jsem při náhodné procházce zahlédla, jak budova na Černé louce vyrůstá, přemýšlela jsem nad tím, že bychom se zde přemístili. A když jsme si ji pak s uměleckým ředitelem Petrem Kotíkem a nejužším vedením Ostravského centra nové hudby prošli, tak bylo rozhodnuto, i přesto, že provoz je zde občas "v záběhu". Univerzitní partneři v čele s děkanem Michalem Kalhousem byli od začátku pro spolupráci a jsou jednoduše skvělí! Obsadili jsme v podstatě všechna patra s učebnami, kde se odehrávají individuální kurzy a zkoušky hudebníků, využijeme i akusticky výborný koncertní sál v budově. Všichni naši rezidenti a hosté zirájí na nové prostory s otevřenou pusou!

Nová budova Fakulty umění se stane nejen místem, kde se odehrává institut, ale na jeden den (30. 8.) se do zdejšího komorního sálu přestěhuje festivalový program, jak už jste předznamenala. To ale není jediná nová lokace festivalu, že ne?

Přesně tak. Dalším novým prostorem je galerie PLATO v zrekonstruovaných jatkách. Díky vstřícnosti ředitele Marka Pokorného a jeho týmu vyklidila galerie pro náš festival všechny výstavní sály. V nich budou situovány prostorové kompozice v rámci projektu Dlouhá noc (1. 9.) a v sousedním PLATO Bauhaus se zas uskuteční Minimaraton elektronické hudby (25. 8.), který je součástí festivalu už několik let. Jeho kurátorem je nově Martin Režný. Oba prostory jsou ojedinělé a moc jsme za tuto spolupráci vděční. Všichni naši partneři jsou naprosto na naší straně. Dalším je například Petr Šnejdar, protože naši základnou pro velké koncerty zůstává Trojhalí Karolina. Velkorysou důvěrou k nám mají i partneři z Diecéze ostravsko-opavské, protože opět koncertujeme v kostele sv. Václava a také v katedrále Božského Spasitele.

Zatímco festival Ostravské dny je určen veřejnosti, předchází mu už zmiňovaný paralelní Institut, který začal v pondělí 14. srpna. Můžete popsat, co se zde právě v těchto dnech odehrává?

Institut má hned několik funkcí. Studenti, mladí skladatelé letos z devatenácti států celého světa, do Ostravy přijeli s napsanými skladbami, které zde budou nastudovány. Každoročně se hlásí asi stovka studentů, přičemž jich vybíráme pětaticet, aby práce byla intenzivní a každý měl dost prostoru pro svou prezentaci před ostatními, ale také na individuální lekce s lektory z řad zkušených skladatelů. Pro rezidenty, ale i pro nás, je každý ročník velká neznámá. Rezidenti představují to, co se na různých školách a na různých kontinentech vyučují, kam směřují, kde berou pro svoji tvorbu inspiraci, jakou estetikou a vzory jsou ovlivněni. A co je velmi důležité, všichni pak své skladby uslyší na festivalu v nastudování našich orchestrů Ostravské bandy a ONO, sólistů nebo hostujících ansámbľů. Právě tyto skladby zazní vedle kompozic takových skladatelů, jako jsou Iannis Xenakis, Bernhard Lang nebo Klaus Lang, Ana Sokolovic, Petr Bakla, Michal Rataj, Christian Wolff, Luigi Nono, Petr Kotík, Frederic Rzewski, Amina Claudine Myers a desítek dalších. Být u toho všeho je pro naše rezidenty naprosto nenahraditelná zkušenost.

Pojďme k samotnému festivalu. Koná se jako bienále od roku 2001. Naučila se Ostrava za těch více než dvacet let poslouchat novou hudbu? A dokáže náležitě ocenit to, o co se snažíte?

Nabízíme příležitost, vše ostatní necháváme na publiku. Když jsme začínali, přišly desítky lidí, nyní na největší orchestrální koncerty dorazí stovky posluchačů a mám radost z toho, že chodí čím dál více mladí lidé. Velká část publika je samozřejmě z Ostravska a okolí, ale musím říct, že se do Ostravy sjíždějí lidé z celé republiky i ze zahraničí. Kdo se o současnou hudbu zajímá, tak si tuhle příležitost nenechá ujít. Jezdí k nám posluchači z Německa i Itálie, USA, přijedou opět i zahraniční novináři. Za tu dobu ale víme, že na koncerty nedorazí většinou ti, kteří navštěvují tradiční koncerty klasické hudby.

To je pravda. A zajímavé je, že v publiku sedí vždy hodně výtvarníků nebo literátů, přičemž samotní muzikanti na koncerty cestu nenajdou, dokonce nechodí ani mnoho ostravských pedagogů hudby. Čím to je?

Nemohu mluvit za ně. Ale je to i tím, že nová hudba se v České republice stále běžně neprovozuje, což je škoda. Přitom například Newyorská filharmonie v poslední době téměř každý svůj koncert zahajuje soudobou skladbou. Lidé se hudbu skladatelů dneška tedy učí poslouchat. Myslím, že tohle by měla být naprostá samozřejmost i pro symfonické orchestry v České republice. Od toho by neměly být "specializované" festivaly, které fungují jako neziskové organizace. Ty tu šíří a četnost nemají šanci nahradit. Žijeme přece už ve 20. letech 21. století! Naštěstí se snad blýská na lepší časy, např. Janáčkova filharmonie Ostrava si pro svou jubilejní sezónu objednala dvě nové skladby od mladých českých skladatelů. I přesto, že aktuálně je tento orchestr kvůli stavbě koncertní síně ve velmi složité situaci a už druhou sezónu se nachází v provizorních podmínkách. Držím orchestru i nám posluchačům, tedy nové koncertní budoucnosti palce!

Není prostor v našem rozhovoru zvát na každý koncert zvlášť, zájemci si jistě program najdou na vašich webových stránkách. Zmíňme jen některé. Festival letos začne speciálním recitálem Miroslava Beinhauera (24. 8.), který bude hrát na šestinotónové harmonium. Můžete říci, co posluchače čeká?

My jsme před pěti lety díky opeře Aloise Háby vzbudili tento nástroj ze "stoletého spánku", během kterého byl uložen v Českém muzeu hudby v Praze. Když na něj Miroslav Beinhauer hrál, byla to pro některé skladatele výzva a začali pro něj komponovat. Tentokrát tedy uslyšíme sedm nových kompozic psaných přímo pro toto harmonium a Miroslava Beinhauera, kterému patří velký obdiv, protože je třeba si uvědomit, že z hlediska interpreta jde o nesmírně náročné hraní. Je jediným na světě, kdo umí na tento nástroj virtuózně hrát. Představte si, že namísto dvou púltónů je celý tón rozdělen kláveskami na šest dílů. Za tím vším stál průkopník mikrotonální hudby první poloviny 20. století, vizionář a jeden z nejvýraznějších českých skladatelů vůbec Alois Hába. Součástí festivalu letos kromě koncertů budou i intervence do veřejného prostoru, které proběhnou ještě před orchestrálním zahájením. O co tentokrát půjde?

Podobně jako před dvěma lety, kdy Alvin Curran "roztočil" Masarykovo náměstí dvěma klavíry na plošinách a přizval k tomu hornickou dechovku a soubor bicích nástrojů, letos skladatel František Chaloupka bude doslova roztáčet před obchodním centrem Nová Karolina (25. 8.) svoji operu na elektrických koloběžkách, hoverboardech, nákupních vozících apod. Vystoupení ve veřejném prostoru v ten den pokračují u řeky Ostravice na Havlíčkově nábřeží před klubem Dock. Presentace nové hudby už není jen o sedících divácích v sále, kteří poslouchají hudebníky na pódiu, to se ví.

Zahajovací koncert (27. 8.) se uskuteční i letos v Trojhalí Karolina, kde budou situovány tradičně všechny největší koncerty. Co zazní na orchestrálním zahájení tentokrát?

Jednoznačně Shaar (Brána) od Iannis Xenakise z 80. let, kompozice, která je velkým dramatem. Pak naprostá novinka: světová premiéra skladby (dominují v ní tympany) Františka Chaloupky, který studoval v Ostravě, poté JAMU v Brně a píše nápadité orchestrální skladby. Zazní i novinka dirigujícího skladatele Johannese Kalitzkeho pro sólo violoncello (hraje náš dlouholetý violoncellista Ostravské bandy Andrej Gál) a pro orchestr. A samozřejmě také tři nové kompozice od rezidentů Ostravských dnů, součástí jedné je i náročná filmová projekce.

A takto budou koncipovány vlastně všechny koncerty...

Ano, i v dalších koncertech půjde o prolínání skladeb velmi zkušených skladatelů i těch úplně nejmladších. A návštěvníci se opět mohou těšit na řadu skutečně raritních nástrojů i neobvyklých propojení – například součástí provedení skladby Alvina Currana Great Moments je dvanáct driblujících dětských basketbalistů. Ale něco podobného jsme zažili už ve skladbě Martina Smolky, kdy se orchestr řídil hrou badmintonu.

Součástí festivalu bude i letos projekt Dlouhá noc, který bude tentokrát situován v galerii PLATO. V minulých ročnících trvaly koncerty v rámci Dlouhé noci až do rána, tentokrát se bude končit "už" hodinu po půlnoci. Ukázalo se, že Dlouhá noc je příliš dlouhá?

Přesně tak. Ukázalo se, že je to náročné hlavně pro nás pořadatele. Produkčně (i nevyspáním) jsme se na začátku festivalu dost vyřídili. Ale i letos toho bude dost, koncerty a performance začínají v pátek 1. 9. od 17 hodin a potrvají minimálně do jedné hodiny v noci. Uskuteční se zejména v PLATO, ale odskočíme si i do opery, v **Divadle Antonína Dvořáka** totiž uvedeme v inscenaci Jiřího Nekvasila a Davida Baziky monodrama Playing Trump Rakušana Bernharda Langa. A zde je naším výsostným partnerem **Národní divadlo moravskoslezské**.

Světovou premiéru tohoto díla provázely před několika lety v Německu protesty příznivců amerického exprezidenta Donalda Trumpa, o kterém tato opera nepřináší příliš lichotivý obrázek. V Ostravě něco podobného asi nehrozí, nebo myslíte, že snad ano? Stát se může všechno. V případě světové premiéry nešlo jen o demonstrace, ale autor dokonce obdržel i několik ostrých výhrůžek. My samozřejmě nemáme v úmyslu někoho prvoplánově provokovat. Ale umění provokovat má. Pokud by přece jen k něčemu došlo, máme zde policejní složky. Věřím, že vše proběhne v klidu.

Otázka na závěr. Jaké je vaše největší přání v souvislosti s nadcházejícím festivalem Ostravské dny?

Je to jednoduché: aby byli všichni zdraví a dorazili do Ostravy v co nejlepší kondici. A když nám bude shůry přáno, tak je zde naděje, že i letos vyjde vše, co vždy s velkým úsilím, ale hlavně radostí připravujeme dobré dva roky.

URL | <https://www.ostravan.cz/80852/renata-spisarova-pred-ostravskymi-dny-nabizime-prilezitost-vse-ostatni-nechavame-na-publiku/>

« zpět na začátek